

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

ก. คำย่อเกี่ยวกับพระไตรปิฎก

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยใช้คำมกรัพระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๕๓๙ โดยกำหนดการใช้คำย่อชื่อพระไตรปิฎกเริ่มจากอักษรย่อชื่อคำมกรั ตามด้วยวงเล็บฉบับที่ใช้ แล้วตามด้วยเล่ม/ข้อ/หน้าตามลำดับ เช่น

- ส.ม. (บาลี) ๑๙/๓๖๘/๒๑๑. หมายถึง สยุตตนิทาย มหาวรรคคปาลิ พระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๓๙ เล่มที่ ๑๙ ข้อ ๓๖๘ หน้า ๒๑๑

- ส.ม. (ไทย) ๑๙/๓๖๘/๒๑๑. หมายถึง สยุตตนิทาย มหาวรรคคปาลิ พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่มที่ ๑๙ ข้อที่ ๔๐๑ และ หน้า ๒๕๘

ผู้วิจัยจะทำการอธิบายสัญลักษณ์คำย่อเฉพาะคำมกรัที่นำมาใช้อ้างอิงในวิทยานิพนธ์นี้เท่านั้น ไม่ได้ทำอักษรย่อไว้ครบทุกคำมกรั มีรายละเอียดสัญลักษณ์ และคำย่อ ดังนี้

อักษรย่อพระวินัยปิฎก (ไทย)

เล่ม.	คำย่อ	ชื่อคำมกรั
๔	วิ.ม. (ไทย) = วินัยปิฎก	มหาวรรค (ภาษาไทย)
๖	วิ.จุ. (ไทย) = วินัยปิฎก	จุฬวรรค (ภาษาไทย)

อักษรย่อพระสุตตันตปิฎก (บาลีและไทย)

เล่ม.	คำย่อ	ชื่อคำมกรั
๙	ที.ส. (ไทย) = สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย สีสันธวรรค (ภาษาไทย)
๑๐	ที.ม. (บาลี) = สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย มหาคคปาลิ (ภาษาบาลี)
	ที.ม. (ไทย) = สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย มหาวรรค (ภาษาไทย)
๑๑	ที.ปา. (ไทย) = สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย ปาฎิกวรรค (ภาษาไทย)
๑๒	ม.ม. (บาลี) = สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย มูลปณณาสกปาลิ (ภาษาบาลี)
๑๒	ม.ม. (ไทย) = สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย มูลปณณาสก (ภาษาไทย)

๑๓	ม.ม.	(ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย	มัชฌิมปิณณาสก	(ภาษาไทย)
๑๔	ม.อุ.	(บาลี)	=	สุดตันตปิฎก	มชฌิมนิกาย	อุปริณณาสกปาติ	(ภาษาบาลี)
๑๕	ส.ส.	(ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	สังยุตตนิกาย	สคาถวรรค	(ภาษาไทย)
๑๗	ส.ข.	(ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	สังยุตตนิกาย	ขันธวารวรรค	(ภาษาไทย)
๑๘	ส.สพ.	(ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	สังยุตตนิกาย	สพายนวรรค	(ภาษาไทย)
๑๙	ส.ม.	(บาลี)	=	สุดตันตปิฎก	สังยุตตนิกาย	มหาวารวคคปาติ	ภาษาบาลี
	ส.ม.	(ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	สังยุตตนิกาย	มหาวารวรรค	(ภาษาไทย)
๒๐	อง.เอกก.	(ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	เอกกนิบาต	(ภาษาไทย)
	อง.ทุก.	(ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	ทุกนิบาต	(ภาษาไทย)
	อง.ติก.	(ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	ติกนิบาต	(ภาษาไทย)
๒๑	อง.จตุกก.	(ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	จตุกกนิบาต	(ภาษาไทย)
๒๒	อง.ปญจก.	(ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	ปญจกนิบาต	(ภาษาไทย)
๒๓	อง.สตตก.	(ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	สตตกนิบาต	(ภาษาไทย)
	อง.นวก.	(ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	นวกนิบาต	(ภาษาไทย)
	อง.อฏฐก.	(ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	อฏฐกนิบาต	(ภาษาไทย)
๒๔	อง.ทสก.	(ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	ทสกนิบาต	(ภาษาไทย)
๒๙	ขุ.ม.	(ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	มหานิเทศ	(ภาษาไทย)
๓๐	ขุ.จู.	(ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	จูฬนิเทศ	ภาษาไทย
๓๑	ขุ.ป.	(บาลี)	=	สุดตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	ปฏีสัมภิทามคคปาติ	(ภาษาบาลี)
	ขุ.ป.	(ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	ปฏีสัมภิทามวรรค	(ภาษาไทย)

อักษรย่อพระอภิธรรมปิฎก (ไทย)

เล่ม	คำย่อ	ชื่อคัมภีร์	
๓๕	อภ.วิ.	(ไทย) = อภิธรรมปิฎก	วิภังค์ (ภาษาไทย)
๓๖	อภ.ป.	(ไทย) = อภิธรรมปิฎก	ปุคคลบัญญัติ (ภาษาไทย)
๓๗	อภ.สง.	(ไทย) = อภิธรรมปิฎก	กถาวัตถุ (ภาษาไทย)

ข. คำย่อเกี่ยวกับคัมภีร์อรรถกถา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ใช้วรรณคดีภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และใช้แบบพระไตรปิฎกพร้อมอรรถกถา แปล ชุด ๙๑ เล่ม ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๕๒๕ รูปแบบการอ้างอิงจะขึ้นต้นด้วยอักษรย่อชื่อคัมภีร์แล้วตามด้วย เล่ม/ข้อ/หน้ารูปแบบการอ้างอิงจะขึ้นต้นด้วยอักษรย่อชื่อคัมภีร์แล้วตามด้วย เล่ม/ข้อ/หน้า เช่น เล่ม ที.สี.อ. (บาลี) ๑/๑๓/๒๐.หมายถึง ทีฆนิกาย สุมังคลวิลาสินี สีสันธวรรค อรรถกถา เล่มที่ ๑ ข้อ ๑๓ หน้า ๒๐ และ ที.สี.อ. (ไทย) ๑/๒๕๕/๑๐๗. หมายถึง ทีฆนิกาย สุมังคลวิลาสินี สีสันธวรรค อรรถกถา เล่มที่ ๑ ข้อ ๒๕๕ หน้า ๑๐๗ เป็นต้น ในกรณีที่อรรถกถาเล่มใดไม่มีเลขข้อรูปแบบการอ้างอิงจะขึ้นต้นด้วยอักษรย่อชื่อคัมภีร์แล้วตามด้วย เล่ม/หน้า ตัวอย่าง อภิ.สง.อ. (บาลี) ๑/๑๗๒ หมายถึง อภิธมมปิฎก ธรรมสงคณิ อฏฺฐ-สาสินี อฏฺฐกถา ข้อ ๒ หน้า ๔ เป็นต้น

อรรถกถาพระสูตรตันตปิฎก (บาลีและไทย)

ที.ม.อ.	(บาลี) =	ทีฆนิกาย	สุมังคลวิลาสินี	มหาวคคอฏฺฐกถา	(ภาษาบาลี)
ม.ม.อ.	(บาลี) =	มชฌิมนิกาย	ปปัญจสูทนี	มชฌิมปณณาสกอฏฺฐกถา	(ภาษาบาลี)
ม.ม.อ.	(ไทย) =	มัชฌิมนิกาย	ปปัญจสูทนี	มูลปณณาสกอรรถกถา	(ภาษาไทย)
ส.ม.อ.	(ไทย) =	สังยุตตนิกาย	สารัตถปกาสินี	มหาวรรคอรรถกถา	(ภาษาไทย)
อง.จตุกก.อ.	(บาลี) =	องคตฺตรนิกาย	มโนรลปุรณิ	จตุกกนิปาตอฏฺฐกถา	(ภาษาบาลี)
ขุ.ขุ.อ.	(บาลี) =	ขุทฺทกนิกาย	ปรมตฺลโฆติกา	ขุทฺทกปาจอฏฺฐกถา	(ภาษาบาลี)
ขุ.อิตฺติ.อ.	(บาลี) =	ขุทฺทกนิกาย	ปรมตฺลทีปนี	อิตฺตวุตตกอรรถกถา	(ภาษาบาลี)
ขุ.ม.อ.	(บาลี) =	ขุทฺทกนิกาย	สทฺธมมปฺชโฆติกา	มหานิทฺเทสอฏฺฐกถา	(ภาษาบาลี)
ขุ.ป.อ.	(บาลี) =	ขุทฺทกนิกาย	สทฺธมมปฺกาสินี	ปฏฺวิสมภิทามคคอฏฺฐกถา	(ภาษาบาลี)

อรรถกถาพระสูตรตันตปิฎก ภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เล่มที่	เล่ม	ภาค	ตอน	คำย่อ	ชื่ออรรถกถา
๑๔	๒	๒	-	ที.ม.อ. (ไทย)	สุมังคลวิลาสินี มหาวรรคอรรถกถา
๓๐	๕	๑	-	ส.ม.อ. (ไทย)	สารัตถปกาสินี มหาวรรคอรรถกถา
๓๗	๔	-	-	อง.สตุตฺก.อ. (ไทย)	มโนรลปุรณิ สัตตกนิปาตอรรถกถา
๖๖	๕	๑	-	ขุ.ม.อ. (ไทย)	สทฺธมมปฺชโฆติกา มหานิทฺเทสอรรถกถา

๖๘ ๗ ๑ - ข.ป.อ. (ไทย) สัทธัมมโชติกา ปฏิสัมพันธ์ทางวรรณคดี

ค. คำย่อเกี่ยวกับคัมภีร์ฎีกา

คำย่อเกี่ยวกับคัมภีร์ฎีกา การอ้างอิงคัมภีร์ฎีกาให้ใช้ระบบอักษรย่อ ตามที่ทางบัณฑิตวิทยาลัยกำหนดไว้ โดยระบุชื่อคัมภีร์ตามด้วยเล่ม (ถ้ามี) ข้อ/หน้า เช่น ที.ส.ฎีกา (บาลี) ๑/๒๗๖/๓๗๓ หมายถึง ทีฆนิกาย ลีนตลุปปกาสินี สิลกขณธวคฎีกา ภาษาบาลี เล่ม ๑ ข้อ ๒๗๖ หน้า ๓๗๓ ฉบับมหาจุฬารัฏีกา สำหรับคัมภีร์ฎีกานั้น ภาษาบาลีมีครบสมบูรณ์เฉพาะฉบับมหาจุฬารัฏีกา และมีฉบับแปลเป็นภาษาไทยที่พิมพ์เผยแพร่อยู่บางคัมภีร์

ปกรณ์วิเสส (บาลีและไทย)

วิสุทฺธิ.	(บาลี)	=	วิสุทฺธิมคฺปกรณ์	(ภาษาบาลี)
วิสุทฺธิ.	(ไทย)	=	วิสุทฺธิมรรคปกรณ์	(ภาษาไทย)

อรรถกถาปกรณ์วิเสส (ไทย)

เนตฺติ.	(ไทย)	=	เนตฺติปกรณ์	(ภาษาไทย)
---------	-------	---	-------------	-----------

ง. คำย่อภาษาไทย

ม.ป.ป.	=	ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์
ม.ป.ท.	=	ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์